
INHOUDSOPGAVE

Inleiding	1
A. Doelen	2
1. Lot in eigen hand	2
2. Profilering	2
3. Studierendement in bredere zin	2
4. Doelen <u>anders</u> dan lot in eigen hand, profilering en rendement	2
B. Specifieke aandachtspunten	3
1. Percentage voor decentrale toelating	3
2. Werkervaring	3
C. Procedurele implicaties	4

Inleiding

De commissie Decentrale Toelating organiseerde in het kader van haar werkzaamheden een hoorzitting met een selectie van vertegenwoordigers van instellingen/opleidingen die nauw zijn betrokken bij de toelatingsproblematiek. De opleidingen die voor deelname aan de hoorzitting benaderd werden, waren in eerste instantie geselecteerd op basis van informatie van de IBG over capaciteit, aantallen aanmeldingen respectievelijk uitgelotenen bij fixusstudies. Binnen deze groep werden opleidingen uitgenodigd waar van een sterke overaanmelding sprake was, en die aangaven niet principieel afwijzend te staan tegenover decentrale toelating en eventueel te overwegen tot invoering over te gaan als de wettelijke mogelijkheid daartoe wordt gecreëerd. De discussie had een informatief doel. Het ging de commissie er vooral om zicht te krijgen op mogelijkheid en haalbaarheid van decentrale toelating en op de condities waaronder deze zou kunnen plaatsvinden.

De hoorzitting werd gehouden op 12 november 1997, in het bestuursgebouw van de Hogeschool van Utrecht. Twee achtereenvolgende zittingen waren voorzien, voor hbo, respectievelijk wo.

Aanwezig: van de commissie:
mevrouw A. Buys en de heren L. de Klerk (voorzitter), H. Drost en M. Verstegen

Deel I met deelnemers vanuit het hoger beroepsonderwijs

Aanwezig:

mevrouw	M. Spee	Fontys Hogeschool Eindhoven	Fysiotherapie
de heren	A. Bakker	Hogeschool van Amsterdam	College van Bestuur
	A. Boer	Hogeschool van Utrecht	Fysiotherapie
	E. Gotink	Hanzehogeschool/Hs. van Groningen	Mondhygiëne
	B. Hooyer	Hs. Rotterdam & Omstreken	Ergo- en fysiotherapie
	J. Houben	Hogeschool van Limburg	Ergotherapie
	M. Kusters	Nat. Hs. voor Toerisme en Recreatie	Vrijetijdskunde
	P. Oosterhagen	Hanzehogeschool/Hs. van Groningen	Fysiotherapie
	H. Schakenbos	Hogeschool van Utrecht	Journalistiek
	J. Verschoor	Hogeschool van Amsterdam	Ergotherapie

Deel II met deelnemers vanuit het wetenschappelijk onderwijs

Aanwezig:

de heren	H. Kersten	Univ. van Amsterdam/Vrije Universiteit	Tandheelkunde
	A. Rijnberk	Universiteit Utrecht	Diergeneeskunde
	C. Verwoerd	Erasmusuniversiteit	Geneeskunde

Samenvattend verslag

Dit verslag bevat een beknopte weergave van ideeën, suggesties en opvattingen die tijdens de hoorzitting naar voren zijn gebracht. Bij de ordening ervan wordt onderscheid gemaakt naar de

- doelen die instellingen/opleidingen met decentrale toelating nastreven,
- specifieke aandachtspunten, en
- procedurele implicaties.

A. Doelen

1. Lot in eigen hand

- * relevante inspanning en manifeste belangstelling moeten beloond kunnen worden (los van andere overwegingen als rendement etc.);
- * indicaties voor inspanning/belangstelling/gemotiveerdheid zijn ruimer dan werk- en onderzoekservaring (o.m.: specifieke prestaties tijdens een (verwante) vooropleiding).

2. Profilering

- * van de aanwezigen kiest niemand spontaan voor 'profilering' als doel van decentrale selectie;
- * waar 'profilering' als mogelijkheid wordt onderkend, zijn de interpretaties ervan anders dan in opdracht voorzien;
- * deze interpretaties verschillen ook onderling:
 - a) anticiperen, via toelating, op segmenten die binnen hoofdstroom belangrijk worden en bij het huidige systeem onvoldoende aan bod komen (wo)
 - b) door vaststelling van kenmerken van studenten die in eigen opleiding succesvol zijn en selectie daarop, wordt het profiel van de opleiding duidelijk
 - c) profilering is niet afhankelijk van selectie, maar van zelfselectie op basis van goede voorlichting ('een spiegel voorhouden' in adviesessies).

3. Studierendement in bredere zin

- * cognitieve kwaliteiten zijn op zich onvoldoende voor het beroep en voor beroepsgerichte opleidingsonderdelen (met name in hbo);
- * niet op dit moment mogelijk om deze andere kwaliteiten te operationaliseren;
- * ruimte is nodig om ervaring op te doen met studie-/beroepsrelevantie van alternatieve kwaliteiten.

4. Doelen anders dan lot in eigen hand, profilering en rendement

- * Ongewenste effecten loting tegengaan
 - weglekken goede kandidaten; de tweede ronde zou minder geschikten opleveren. Hierover zijn de meningen verdeeld. Anderen vragen zich af of degenen die afhaken wellicht minder gemotiveerd zijn. Onvoldoende duidelijk is in ieder geval of loting leidt tot een instroom van minder gekwalificeerde studenten;

- speciale groepen zijn in een lotingssysteem niet te accommoderen:
 - . vanuit arbeidsmarktperspectief is er een functionele keus voor oververtegenwoordiging van bepaalde groepen (b.v. allochtonen in beroepen waarin allochtone cliënten prijs stellen op behandeling door 'eigen mensen', vrouwen in techniek, mannen in zorgberoepen op grond van een streven naar een minder eenzijdige samenstelling van het personeelsbestand);
 - . vanuit onderwijskundig perspectief is er een functionele keus voor bepaalde contingentering binnen de instroom naar vooropleiding (b.v. mbo-ers bij mondhygiëne), leeftijd (mentorfunctie ten opzichte van reguliere jonge instromers), sekse, etniciteit;
 - speciale gevallen zijn in een lotingssysteem niet te accommoderen:
 - . speciale 'verdienste' (b.v.. analist met onderzoekservaring, scholier met werkstuk/project 'gehandicapten', vrijwilligerswerk e.d.);
 - . speciale 'behoefte' (zakelijk: b.v. combinatie opleidingen arts en tandarts als toegangseis tot specialistenopleiding kaakchirurgie; of in termen van beroepsmotivatie, b.v. door gezinsachtergrond e.d.);
 - de beslissing in het kader van de lotingsprocedure komt voor de kandidaat onaanvaardbaar laat.
- * De mogelijkheid voor een instelling om de meest manifeste onrechtvaardigheden recht te zetten ('schrijnende gevallen', hardheidsclausule).
- * Zelfselectie bevorderen: mogelijkheid om kandidaten (via gesprek, assessment e.d.) meer diepgaand te informeren over opleiding/beroep in relatie tot eigen kwaliteiten:
- ongeschikten haken vroeger af;
 - voor instromers wordt vroeger in de propedeuse oriëntatie en richtingskeus mogelijk.

B. Specifieke aandachtspunten

1. Percentage voor decentrale toelating

De volgende opvattingen kwamen naar voren:

- 10% is onvoldoende om nadelen loting weg te nemen (100%)
- 10% is onvoldoende om te profileren (100%)
- 10% kan voor segmentatie voldoende zijn, maar is dat niet noodzakelijk
- 10% is ruim voldoende voor bijzondere gevallen
- 10% is voor een pilot t.a.v. rendementsbevordering acceptabel, voor definitieve implementatie niet.

2. Werkervaring

- * bedoeld wordt: werkervaring van al elders of anderszins gekwalificeerden (die gewoonlijk ook toelaatbaar zijn: b.v. mondhygiënist tot tandheelkunde);

- * niet bedoeld wordt: werkervaring die scholieren zich tussen uitloting en aanmelding in het volgende jaar kunnen verwerven.

C. Procedurele implicaties

De voorkeur voor bepaalde procedurele kaders is, wat betreft opties, timing, mogelijkheden en wensen, afhankelijk van het doel dat men met decentrale toelating voor ogen heeft:

- a) procedure vóór loting geeft gelegenheid tot
 - inhoudelijker voorlichting
 - voorselectie, o.g.v. aanvullende eis: dwingend advies (+ evt. loting)
 - assessment en zelfselectie: dringend advies (+ evt. loting)

- b) procedure tussen loting en toelating biedt gelegenheid voor
 - (hbo met name) toelatingstoets/psychologische toetsing/assessment etc. als optie, t.b.v. vaststelling kwaliteiten (probleem: uitvoerbaarheid, ook in de tijd, investering)

 - (wo met name) 'sollicitatie'formule, binnen beoordelingscommissie e.d., t.b.v.
 - . invulling beleidsruimte voor specifieke groepen en/of specifieke gevallen
 - . vaststellen van bijzondere geschiktheid.